Ympäristöministeriö Helsingissä

Lausunto / Outi Luukko / Rester Oy, 14.6.2022

RE: Perusmuisto YM2022-00174, Komission tiedonanto EU:n tekstiilistrategiasta

Yleisinä huomioina muistion sisältöön liittyen:

-huomiopisteeksi koko arvoketjujen mukaan saaminen vihreään siirtymään tulee varmistaa.

-Suomen edelläkävijyys on nyt puntarissa. Markkina on muuttumassa todella vauhdilla, saavutettu edelläkävijärooli edellyttää investointeja, niihin liittyvää tukemista, ilman että siirtymä edellyttäisi liikaa yrittäjäriskin kantamista. On kyse kansallisen kilpailuedun muodostamisesta ja ylläpitämisestä, nyt Suomella on siihen mahdollisuus.

-yrityspuolen poistotekstiilien käsittely ja siihen liittyvät tekstiilit tulisi huomioida muistiossa nyt esitettyä laajemmin. Kotitalouksien / kuluttajien tekstiilien käsittely on toki merkityksellistä, koskettaen kaikkia kansalaisia, mutta näkisin, että yrityspuolen haasteet ovat mittakaavallisesti merkittävä erä kokonaisuudesta. Yrityspuolella tekstiileillä on suuri rooli monen liiketoimintasektorin perustoiminnoissa, esim sairaalat, hotellit, ravintolat, työvaatteita käyttävät yritykset, sekä lähes jokaisen yrityksen infraan liittyvinä materiaaleina erilaisissa teknisten tekstiilien käyttökohteissa.

-Yrityksien informointi EU-strategian sisällöistä, erityisesti elinkaaren päätöspisteessä olevien materiaalien vastuullista hävittämistä koskien tulisi hoitaa tehokkaasti.

Suomen kanta

Suomi pitää hyvänä, että komissio on nostanut tekstiilit yhdeksi keskeisistä tuoteryhmistä ja kohdistaa monipuolisesti ja kattavasti toimia tekstiilien koko arvoketjuun. Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskeva EU:n strategia on tarpeellinen ja ajankohtainen aloite ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyyden edistämiseksi alalla. On erittäin tärkeää vauhdittaa tekstiilisektorin vihreää siirtymää kohti kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia toimintamalleja.
KYLLÄ. Huomioiden tekstiilien kierrättämisen nykytason ja toisaalta 2030 arvioidun tekstiilikuitujen käytön kasvun, on välttämätöntä saada kiihdytettyä siirtymää kiertotalouden malleihin.

Suomi kannattaa komission tiedonannon tavoitteita siitä, että vuoteen 2030 mennessä EU:n markkinoille saatettavat tekstiilituotteet täyttävät ekosuunnitteluun perustuvat vaatimukset kestävyydestä, korjattavuudesta ja kierrätettävyydestä. Suomi pitää erityisen tärkeänä komission ehdotusta uudelleenkäyttö- ja korjauspalveluiden saatavuuden ja taloudellisen kannattavuuden lisäämisestä. Suomi korostaa myös tutkimuksen, tuotekehityksen ja innovaatioiden tärkeyttä niin tekstiilijätteen kierrätyksen kuin myös biopohjaisten kuitujen kehitystyössä. Lisäksi jäte- ja biopohjaisten kuitujen teollisen mittakaavan valmistus vihreän siirtymän ja raaka-aineomavaraisuuden vauhdittamiseksi edellyttää investointien riittävää tukemista. Suomi muistuttaa, että tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä investointien rahoituksen lisäksi tulee huolehtia vihreän siirtymän edellyttämän koulutuksen ja osaamisen kehittämisestä. Suomi korostaa, että tekstiilialan

vihreä siirtymä mahdollistaa ja luo uusia liiketoimintamalleja ja työpaikkoja, vähentää raaka-aineriippuvuutta sekä vahvistaa tekstiilialan kilpailukykyä, luonnonvarojen kestävää käyttöä ja resilienssiä.

Tekstiilituotteiden (vaatteiden) elinkaaren pidentäminen on oleellinen perusparannus kohti ekologisempaa kuluttajuutta. Kohdistaisin tässäkin kuitenkin huomion yritysten mahdollisuuteen omalta osaltaan vaikuttaa tekstiiliteollisuuden vihreään siirtymään. Yrityskäytössä olevat tekstiilit ovat lähtökohtaisesti korkealaatuisista materiaaleista valmistettuina pitkäkestoisia, mutta myös uusiokäytössä uudelleen kuidutettuna raaka-aineena on mahdollisuus lisätä tasa- ja korkealaatuisia raaka-aineita valmistavan teollisuuden käyttöön.
Vihreä siirtymä jäte- ja biopohjaisten materiaalivarantojen varmistamiseksi todellakin edellyttää vahvaa investointihalukkuutta ja -järjestelyjä. Tämä ei voi tapahtua yrittäjäriskillä, on kyseessä globaalin ongelman lokaali ratkaisu, johon meillä on avaimet käsissä.

Suomi kannattaa komission suunnitelmia asettaa pakollisia tuotekohtaisia ekologista suunnittelua koskevia vaatimuksia tekstiileille osana kestävien tuotteiden aloitetta ja tulossa olevaa ekosuunnitteluasetusta. Tuotesuunnittelulla voidaan vaikuttaa jopa 80 prosenttiin tuotteen elinkaaren aikaisista ympäristövaikutuksista ja tuotteen käyttöiän pidentäminen on tehokkain tapa vähentää päästöjä ja luonnonvarojen kulutusta. Suomi pitää hyvänä tekstiilien kestävyyttä, korjattavuutta, uudelleenkäyttöä ja kierrätettävyyttä koskevia tavoitteita, samoin kuin haitallisten aineiden vähentämistä. Suomi suhtautuu myönteisesti ympäristöä säästävien julkisten hankintojen kriteerien ja ohjeistuksen kehittämiseen. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä, että ennen kuin hankintasäädöksiin asetetaan mahdollisesti pakollisia kriteereitä, niiden vaikuttavuutta ja toimivuutta arvioidaan huolella.

Suomi kannattaa kierrätyskuitujen osuuden lisäämistä tekstiileissä ja kannustaa etenkin siirtymistä suljetun kierron järjestelmiin. Pakollisia kierrätyskuitujen osuuksia tulisi kuitenkin tarkastella ympäristövaikutusten kokonaisuuden näkökulmasta. Suomi näkisi hyvänä, että primääriraaka-aineiden käyttö mahdollistetaan tietyissä tuotteissa, jotta niissä voidaan säilyttää kestävyyden ja kierrätettävyyden korkea laatu. Suomi korostaa, että tekstiilituotteet ovat hyvin heterogeeninen tuoteryhmä ja kierrätyskuidut eivät välttämättä sovellu kaikkiin tuotteisiin. Suomi katsoo, että kierrätyskuitujen määritelmät tulisi olla selkeät ennen niiden käyttöä koskevien velvoitteiden asettamista, samoin tulisi ennakkoon varmistaa laadukkaiden kierrätyskuitujen riittävä saatavuus.
Siirtymäaikaa tulee kaikin käytettävissä olevin keinoin kiihdyttää. Materiaalien hyväksyttävä taso käyttöön ottoon tulee saada määriteltyä nopeasti ilman pitkäkestoista sertifiointiaikaa, muutoin olemme muna-kana-tilanteessa pitkän siirtymäajan.
Suomi pitää tärkeänä, että esimerkiksi tiettyjen kierrätettyjen muovipolymeerien kuten laadukkaan ja elintarvikekontaktimuoviksi soveltuvan kierrätetyn PET-muovin käyttöä vältettäisiin tekstiileissä ja varattaisiin lajiteltujen PET-muovipullojen kierrätysmateriaali elintarvikepakkausten käyttöön ja niiden suljetun kierron kierrätysjärjestelmään.
Kierrätyskuitujen osittaisen käytön edellytys on täysin perusteltua ja siihen tulee pyrkiä kaikilla toimintasektoreilla, joihin kierrätyskuitujen käyttö soveltuu. Heterogeenisyydestä huolimatta käyttökohteita kyllä löytyy, mutta tämä vaatii laajalta ryhmältä toimijoita arvoketjun eri kohdissa osallistumista ja tavoitteellista tekemistä vihreän siirtymän mahdollistamiseksi.Ilman vaateita tämä muutosprosessi tulee viemään aikaa liiallisesti, jotta pystymme vastaamaan raaka-ainetarpeisiin.
PET-materiaalien käytön rajaaminen elintarvikekäyttöön on mielestäni suotava ajatus, huomioiden esiin tulleet riskit mikromuovien ”valuminen” materiaaleista ympäristöön, vesistöihin ja näin myös ravintoketjuun.

Suomi kannattaa komission suunnitelmia vähentää tekstiilien mikromuovipäästöjä ja ehkäistä myymättä jääneiden tai palautettujen virheettömien tekstiilien hävittämistä.
Tähän hieman poikkeava näkemys, ks alla

Suomi pitää hyvänä digitaalisen tuotepassin kehittämistä tekstiilien materiaalitietojen ja muiden olennaisten tietojen välittämiseksi koko arvoketjussa. Suomi kannattaa tekstiilituotteita
koskevien ympäristöväittämien ja ympäristömerkkien arviointiperusteiden yhdenmukaistamista ja selkeyttämistä.
KYLLÄ.

Suomi pitää erittäin tärkeänä poistotekstiilien erilliskeräystä, lajittelua, uudelleenkäyttöä ja kierrätystä sekä näiden tehokasta ja tavoitteellista toteuttamista. Uudelleenkäytön lisääminen on tehokas keino pidentää tekstiilien käyttöikää ja siten säästää luonnonvaroja ja vähentää haitallisia ympäristö- ja muita vaikutuksia. Jätehierarkian mukaisesti jätteen-synnyn ehkäisyn sekä uudelleenkäytön ja sen valmistelun tulee olla keskeisiä tavoitteita. Suomi muistuttaa, että uudelleenkäyttötavoitteiden asettaminen ja seuranta edellyttävät kuitenkin yhtenäiseen käsitteistöön ja laskentasääntöihin pohjautuvaa tietoa, jota ei vielä ole saatavilla.
Tässä erityisesti huomio yrityspuolen tekstiilipoistojen keräykseen sekä viestinnän merkitykseen yritysvastuun toteuttamisvelvoitteesta tekstiilien saamisesta kiertoon uusiomateriaaleina. Yrityspuolen tekstiilit eivät ole helposti uudelleenkäytettävissä (esim työvaatteet) ja toisaalta niiden poisto tapahtuu yleisesti vasta todella pitkän ja intensiivisen käyttöiän jälkeen.

Suomi pitää komission tavoitetta poistotekstiilien jätehierarkian mukaisen käsittelyn tehostamisesta erittäin kannatettavana. Sen sijaan Suomi suhtautuu varauksellisesti komission ehdotukseen tekstiilejä koskevasta laajennetusta tuottajavastuusta EU:ssa. Suomi on huolissaan siitä, että EU:n tuottajavastuusääntelyn valmistelun aloittaminen voi useiden vuosien ajan vaikeuttaa, hidastaa tai jopa keskeyttää kansallisesti jo pitkälle valmisteltuja jätepuitedirektiivin mukaisia suunnitelmia ja investointeja tekstiilijätekeräyksen ja -kierrätyksen järjestämiseksi. Suomi pitää erittäin tärkeänä, että jäsenvaltioille mahdollistetaan erilaisia kansallisia ratkaisuja tekstiilijätteen jätehuollon järjestämiseksi erityisesti kotitalouksien tekstiilijätteiden osalta. Lisäksi kotimaisten ja ulkomaisten toimijoiden tasapuolisten kilpailuolosuhteiden turvaamiseksi on välttämätöntä varmistaa, että kansainvälinen etäkauppa, ml. EU:n ulkopuoliset etäkauppiaat, saadaan kattavasti mukaan mahdolliseen tuottajavastuujärjestelmään ja sitä koskevan valvonnan piiriin.
Laajennetun tuottajavastuun saattaa todella hidastaa ja mutkistaa käynnissä olevia kehitystoimia. Pyrkimys kotimaisen tekstiilituotannon uudelleen aktivoimiseksi ja työpaikkojen lisäämiseksi ovat meillä vaakakupissa koko alan kehittymisen myötä. Tästä näkökulmasta olisin myös erityisen varovainen tämän laajennetun tuottajavastuun tulkinnassa.

Suomi kannattaa komission ehdotusta tekstiilialan ekosysteemien kehittämisestä ja ratkaisujen tunnistamisesta tiiviissä yhteistyössä tekstiili- ja muotialan toimijoiden kanssa, jotta tekstiilistrategian sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteita voidaan vauhdittaa. Suomi pitää tärkeänä muuttaa ylituotantoon ja kertakäyttökulutukseen perustuvaa ns. pikamuodin toimintamallia, samoin kuin lisätä uusia kiertotalouteen perustuvia liiketoimintamalleja. Suomi korostaa uudelleenkäyttöalalla toimivien yhteiskunnallisten yritysten keskeistä roolia ja tukemisen tärkeyttä. Luonnonvarojen säästämisen ja päästöjen vähentämisen lisäksi tekstiilien uudelleenkäyttö, korjaaminen ja uudelleenvalmistus luovat työpaikkoja.

Suomen ajankohtainen roolimalli tekstiiliteollisuuden vihreässä siirtymässä on kansainvälisesti katsottuna merkittävä. Meillä on syntynyt laaja ekoyhteisö ja luonteva toimintaympäristö toisiaan tukevista kestävän kehityksen toimijoista. Uskon Suomen mahdollisuuteen olla yhtenä ensimmäisistä varteenotettavista maista perustamaan uuteen teknologiaan ja kiertotalouden malliin perustuvista HUBeista Euroopassa. Tämän näen isommassa kuvassa mukaan lukien tuotantoteollisuuden, poistotekstiilien käsittelyn ja uusien bio-pohjaisten tekstiili-innovaatioiden vauhdittamana. Suomi voi lyhyellä aikajänteellä näyttää faktisia lukuja uusio-raaka-aineiden saannin varmistamisessa.

Tarkemmat kannat tekstiilistrategiaa koskevassa tiedonannossa mainittuihin komission tuleviin aloitteisiin otetaan siinä vaiheessa kun komissio julkaisee ne.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio julkaisi 30.3.2022 tiedonannon Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskeva EU:n strategia (COM(2022) 141 final). Tiedonantoon sisältyy liite, johon komissio on listannut tekstiilistrategian keskeiset ohjauskeinot ja muut toimenpiteet sekä niiden aikataulun. Komissio antoi tiedonannon osana kestävään tuotepolitiikkaan ja kulutukseen kohdistuvaa kiertotalouspakettia, jonka tavoitteena on toteuttaa osaltaan EU:n uuden kiertotalouden toimintasuunnitelman ja Euroopan vihreän ohjelman tavoitteita. Kiertotalouspakettiin kuului lisäksi tiedonanto kestävistä tuotteista, ehdotus ekosuunnitteludirektiivin kumoamisesta ja sen korvaamisesta uudella asetuksella, ehdotus rakennustuoteasetuksen muuttamisesta sekä ehdotus kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi vihreässä siirtymässä.

Komissio korostaa tekstiilistrategian perusteluissaan, että tekstiili- ja vaatetussektori on EU:ssa taloudellisesti tärkeä toimiala mutta myös merkittävä ilmastonmuutoksen ja muiden ympäristövaikutusten aiheuttaja. Tekstiilien tuotanto- ja kulutusmäärät ovat kasvaneet samoin kuin tekstiilisektorin vaikutukset luonnonvarojen käyttöön sekä ilmastoon, veden- ja energiankulutukseen ja ympäristöön. Komissio nostaa esille, että suurin osa tekstiileistä tuodaan EU:n ulkopuolelta ja EU:ssa poistetaan vuosittain käytöstä noin 5,8 miljoonaa tonnia tekstiileitä eli noin 11 kg henkeä kohti. Komissio korostaa, että kielteiset vaikutukset johtuvat lineaarisesta toimintamallista, jolle on ominaista tekstiilien alhainen käyttöaste sekä liian vähäinen uudelleenkäyttö, korjaus ja kuitukierrätys. Lisäksi Ukrainan sota ja Covid-19 pandemia ovat aiheuttaneet globaaleihin arvoketjuihin perustuvalla tekstiilialalla muun muassa raaka-aineiden toimitusten epävarmuutta ja hintojen nousua. Komissio ehdottaa tekstiilistrategiassa ratkaisuja näihin ongelmiin koko tekstiilien arvoketjun muuttamisesta ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviin ja kiertotalouteen perustuviin toimintamalleihin.
Jälleen nostona yritysnäkökulma tekstiilien tuottajana, käyttäjänä ja vihreän siirtymän mahdollistajana korostetun kuluttajakäytön rinnalle.
Vaikkakin tekstiiliteollisuus on ympäristövaikutusten aiheuttaja, on se myös teollisuuden sektoreista yksi, jonka toimintatapojen ja materiaalimuutosten myötä pystytään erittäin paljon ja nopealla aikajänteellä vaikuttamaan ympäristövaikutusten pienentämiseen vaihtamalla neitseellisiä raaka-aineita kierrätettyihin laatuihin.

Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskevan EU:n strategian keskeisenä tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä EU:n sisämarkkinoille saatettavat tekstiilituotteet ovat pitkäikäisiä, korjattavia ja kierrätettäviä, ne on pääosin valmistettu kierrätyskuiduista, ne eivät sisällä vaarallisia aineita ja ne on tuotettu niin ympäristöä kuin sosiaalisia oikeuksia kunnioittaen. Strategiassa todetaan, että kuluttajat hyötyvät pidempään laadukkaista ja kohtuuhintaisista tekstiileistä, eikä pikamuoti ole enää muodissa. Lisäksi komissio asettaa tavoitteeksi, että taloudellisesti kannattavia uudelleenkäyttö- ja korjauspalveluja on laajasti saatavilla.

Strategiassa linjataan, että tuottajat kantavat vastuun tuotteistaan koko arvoketjun ajan, myös silloin, kun niistä tule jätettä. Tavoitteena on, että tekstiilien kiertotalousekosysteemi toimii tehokkaasti ja EU:ssa on riittävä ja innovatiivinen kuitukierrätyskapasiteetti, eikä tekstiilejä päädy enää jätteenpolttolaitoksiin saati kaatopaikoille.
ERINOMAISTA! Tätä tulee tukea investointeja rohkaisten ja kierrätyskuitujen käytön kiihdyttämistä edistäen.

Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskevat keskeiset toimet

Tekstiilistrategiassa komissio esittelee ohjauskeinoja kestäville ja kiertotalouden mukaisille tekstiileille. Keskeisin keino on pakollisten tuotekohtaisten ekosuunnittelua koskevien vaatimusten käyttöönottaminen tekstiileille perustuen tulevaan ekosuunnitteluasetukseen (ekosuunnitteludirektiivin muuttaminen asetukseksi ja soveltamisalan laajaneminen). Tekstiilituotteiden käyttöiän pidentäminen ja materiaalien kierrossa pysymisen varmistaminen on tehokkain tapa vähentää merkittävästi haitallisia ilmasto- ja ympäristövaikutuksia. Tuotesuunnittelulla on tuotteen kestävyyden, korjattavuuden ja kierrätettävyyden parantamisessa tärkeä rooli ja juuri siihen komissio haluaa vaikuttaa tekstiilien ekosuunnitteluvaatimuksilla.

Komissio aikoo myös ehdottaa ympäristö säästäviä julkisia hankintoja koskevia pakollisia kriteereitä. HYVÄ!

Lisäksi komissio korostaa toimia, joilla voidaan korvata tekstiileissä käytettyjä vaarallisia ja huolta aiheuttavia aineita turvallisiksi suunnitelluilla aineilla ja panostaa niiden kehittämiseen. HYVÄ!

Lisäksi komissio aikoo osana tekstiiliteollisuuden nollapäästötavoitetta tarkistaa tekstiiliteollisuuden parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevan vertailuasiakirjan.

Kierrätysmateriaalien käytön kiihdyttäminen / kierrätettävyyden helpottaminen lopputuotteiden sertifioinnin helpottamisen tai erikoisluvituksen keinoin.

Uusiomateriaalien käytön nopeuttamista voitaisiin kannustaa myös esim hintahuojennuksin (tuettu prosessihinnoittelu), jolla lopputuotteiden hintoihin ei muodostuisi hintapreemiota.

Toiseksi komissio ehdottaa strategiassa toimia, joilla lopetetaan myymättä jääneiden tai palautettujen tekstiilien hävittäminen. Komissio aikoo esittää avoimuusvelvoitteen käyttöönottamista, jolla velvoitetaan suuret yritykset julkisesti ilmoittamaan poisheitettävien tuotteiden määrät ja näiden jatkokäsittelytoimet koskien uudelleenkäyttöä, kierrätystä, jätteenpolttoa ja jätteenloppusijoittamista. Komissio aikoo mahdollisesti ehdottaa myös myymättä jääneiden tuotteiden hävittämiskieltoa.

Tähän kiinnittäisin huomiota ja pohdintaa! Mihin tämä tulee johtamaan, jos myymättä jääneille tuotteille kohdistetaan hävittämiskielto? Jätevuoriin? Täytyy luottaa siihe, että uusi EU-tekstiilistrategia sekä yleinen kulutuskäyttäytyminen tulevat muuttumaan vastuullisempaan suuntaan, kertakäyttökulttuuria vastustaen. Tällainen ”sanktio”-ratkaisu saattaa kuitenkin totalitaarisena toimena aiheuttaa vastareaktioita hyviä pyrkimyksiä kohtaan ja myös tekstiilikaupan voimakasta ravistelua, joka saattaa päättyä alan ja yritysten nopeaan heikentymiseen. Näkisin, että tämä tulisi kääntää siten, että vastuullinen kierrättäminen uudelleen raaka-aineeksi olisi ensisijainen tähtäin ja mahdollisia taloudellisia sanktioita tulisi laatia siten, että ne kohdistuisivat esim väärin hävitettyjen (poltettujen tekstiilien) määrään.

Kolmanneksi komissio nostaa esiin mikromuovisaasteen ehkäisemisen. Mahdollisia keinoja ovat ekosuunnitteluvaatimukset sekä komission tuleva aloite, jonka tarkoituksena on puuttua mikromuovien tahattomaan päätymiseen ympäristöön. Tuotesuunnittelun lisäksi toimia kohdistetaan valmistusprosesseihin, esipesuun teollisuuslaitoksissa, merkintöihin ja innovatiivisten materiaalien kehittämiseen sekä pyykinpesukoneiden suodattimiin.

HYVÄ! Lisäksi nostona jälleen uusiomateriaalien käyttöön siirtyminen mahdollistaen uudet kiertotaloussertifikaatit ja aiempaa nopeammat ja joustavammat sertifiointiprosessit, vaarantamatta kuitenkaan millään tavalla tuoteturvallisuutta.

Neljäntenä toimena komissio ehdottaa tietovaatimusten ja digitaalisen tuotepassin käyttöönottamista. Vaatii vielä paljon työtä sekä datan keruun että toimivan järjestelmän osalta, joten vaatii investointi- ja kehitystukea.

Komissio ehdottaa voimassa olevan tekstiilimerkintöjä koskevan asetuksen uudelleen tarkastelua siten, että pakollisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin lisätään myös tekstiilien kestävyyteen ja kiertotalouteen liittyvää tietoa.

Komissio suuntaa tekstiilistrategiassa toimia myös kestävään kulutukseen ja sen luotettavaan tietoon mahdollistamiseen. Tavoitteeseen liittyvät kaksi muuta komission aloitetta: maaliskuun kiertotalouspaketin osana annettu ehdotus kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä ja suunnitelmien mukaan heinäkuussa annettava ympäristöväittämien aloite. Tavoitteena on, että kuluttajille tarjotaan tietoa tuotteiden kestävyystakuusta ja tuotteiden korjattavuudesta. Myös tekstiileitä ja jalkineita koskevia EU:n ympäristömerkin kriteereitä tarkistetaan.

Ympäristöväittämien osalta komissio nostaa tekstiilistrategiassa esille niiden ympäristöväittämien paikkansapitävyyden, jotka koskevat kierrätettyjen muovipolymeerien käyttöä vaatteissa silloin, kun nämä polymeerit eivät ole peräisin kuitukierrätyksestä vaan lajitelluista PET-muovipulloista. Komissio korostaa, että sen lisäksi, että tähän liittyy riski kuluttajien harhaanjohtamisesta, tällainen käytäntö ei vastaa PET-pullojen kiertotalousmallia. Sen tavoitteena on pitää elintarvikepakkausmateriaali suljetun kierron kierrätysjärjestelmässä ja niihin sovelletaan laajennetun tuottajavastuun mukaisia velvoitteita kertakäyttöisiä muovituotteita ja pakkauksia koskevan EU:n sääntelyn mukaisesti. HYVÄ!

Kuudentena keinona komissio ehdottaa tekstiilistrategiassa laajennettua tuottajavastuuta? ja tekstiilijätteen uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostamista. Komissio pitää tärkeänä saattaa tuottajat vastuuseen tuotteidensa aiheuttamasta jätteestä, jotta tekstiilijätteen syntyminen voidaan irtikytkeä alan kasvusta. Komissio aikoo ehdottaa osana vuonna 2023 alkavaa jätepuitedirektiivin tarkistusta tekstiileille laajennettua tuottajavastuuta koskevia yhdenmukaistettuja EU:n sääntöjä. Komissio suunnitelmana on mukauttaa tuottajamaksut ympäristönäkökohtien perusteella, jotta ne kannustavat kestävään ja kiertotalouteen perustuvaan tuotesuunnitteluun. Lisäksi komissio aikoo ehdottaa, että merkittävä osa laajennetun tuottajavastuun maksuista kohdennetaan jätteen synnyn ehkäisyyn ja uudelleenkäytön valmisteluun. Komissio aikoo myös mahdollisesti ehdottaa tekstiilijätteen uudelleenkäytön valmistelua ja kierrätystä koskevia pakollisia tavoitteita.

Tekstiilialan tulevaisuuden loimilangat: vihreälle siirtymälle otolliset olosuhteet

Tekstiilistrategiassa komissio esittää lukuisia toimia, joiden avulla mahdollistetaan ja vauhditetaan tekstiiliteollisuuden vihreää siirtymää kohti kiertotalouden toimintamalleja. Komissio käynnistää heti tänä vuonna tekstiilialan ekosysteemin siirtymäväylätyön tiiviissä yhteistyössä alan sidosryhmien ja yritysten kanssa. Siirtymäväylä on EU:n teollisuusstrategian päivityksen yhteydessä luotu yhteiskehittämisen toimintamalli, jolla vauhditetaan vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan EU:n teollisten ekosysteemien kilpailu- ja häiriönsietokykyä. Komissio aikoo laatia ohjeet niin kiertotalouteen siirtymisestä kuin kiertotalouden liiketoimintamalleista ja tukea kiertotalouteen liittyviä kumppanuuksia.

Ehdottomasti kannatettava ajatus tukea kokonaisia arvoketjuja vihreän siirtymän edistämisessä!

Komissio pitää erittäin tärkeänä, että vaatteiden ylituotantoon ja –kulutukseen perustuva pikamuoti saataisiin pois muodista ja siirryttäisiin kestäviin ja kiertotalouteen perustuviin toimintamalleihin. Komissio korostaa, että yrityksistä on tultava tämän muutoksen edelläkävijöitä. Lisäksi komissio pitää tärkeänä, että uudelleenkäyttöalalla toimivia yhteiskunnallisia yrityksiä tuetaan, sillä niillä on merkittävä rooli luoda myös työpaikkoja. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi komissiolla on käytössään myös lähi- ja yhteisötalouden siirtymäväylätyö ja yhteisötalouden toimintasuunnitelman toimenpiteet. Komissio korostaa myös jäsenvaltioiden toimintaa uudelleenkäyttö- ja korjausalan tukemiseksi. Komissio kannustaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön uudelleenkäyttö- ja korjausalaa suosivia verotustoimenpiteitä. Komissio aikoo laatia ohjeita kiertotalouteen perustuvien liiketoimintamallien edistämiseksi investointien, rahoituksen ja muiden kannustimien avulla. Kulutus- ja tuotantotapojen muutoksen nopeuttamiseksi komissio esittää #ReFashionNow-kampanjan käynnistämistä, samoin kuin uuden eurooppalaisen Bauhausin käyttöä edistämään kestäviä elämäntapoja.

Komissio korostaa toimivien sisämarkkinoiden varmistamiseksi terveen kilpailun ja sääntöjen noudattamisen. Tässä tärkeässä roolissa on EU:n markkinavalvontasäädäntö, jotta varmistetaan kansallisten viranomaisten mahdollisuudet soveltaa EU:n lainsäädäntöä EU:n markkinoille saatettuihin tuotteisiin niiden alkuperästä riippumatta. Tuot-

teiden verkkokaupan kasvu edellyttää tehokasta valvontaa. Komissio pitää tärkeänä, että kehitetään ja koordinoidaan eri jäsenvaltioiden viranomaisten yhteistyötä ja mm. selkey- tetään markkinavalvontakäytäntöjä.

Tärkeä osa tekstiilistrategian vihreää siirtymää on tutkimuksen, innovoinnin ja investointien kehittäminen, joita komissio aikoo tukea mm. Horisontti Eurooppa ja Life- ohjelmien kautta sekä Uuden eurooppalaisen Bauhausin aloitteiden avulla. Osana kiertotalouden siirtymää komissio aikoo laatia kiertotaloutta koskevan yhteisen teollisuusteknologian etenemissuunnitelman, jolla tehostetaan teollista tutkimusta ja innovointia esimerkiksi tekstiilien kierrätyksen osalta. Komissio korostaa myös uudentyyppisten biopohjaisten tekstiilikuitujen kehittämisen tarvetta. Komissio toteaa, että tekstiilialan riippuvuutta fossiilisista polttoaineista pyritään vähentämään kohdentamalla tukea tekstiilialan biopohjaisiin innovaatioihin Euroopan kiertotaloutta ja biopohjaisia ratkaisuja edistävän yhteisyrityksen kautta.
Tekstiilialan riippuvuus fossiilista materiaaleista liittyy myös synteettisten materiaalien tuottamiseen. Lähes 60% kaikesta käytetystä tekstiilikuidusta on fossiilisperäistä (polyester yms). Varmistamalla näiden materiaalien saannin kierrätykseen ja uusiomateriaalina hyödyntämiseen pystytään vähentämään alan riippuvuutta huomattavasti korvaamalla neitseellisten materiaalien käyttö kierrätysmateriaaleilla.

Lisäksi mm. EU:n kestävän rahoituksen taksonomiassa kehitetään kriteerejä tekstiilien ja vaatteiden valmistukseen yksityisten investointien vauhdittamiseksi.
Kannatetaan!

Komissio korostaa myös vihreän ja digitaalisen siirtymän edellyttämien taitojen ja koulutuksen kehittämistä. Komissio aikoo panostaa kiertotalouden osaamisen kehittämiseen tekstiilialalla Euroopan osaamisohjelman ja uudistetun eurooppalaisen oppi- sopimusyhteenliittymän toimissa.

Lopuksi komissio nostaa tekstiilistrategiassa esille globaalin tason toimet ja kestävien tekstiilialan arvoketjujen kehittämisen. Yksi toimista on ehdotus direktiiviksi yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta. Komissio valmistelee myös uutta lainsäädäntöaloitetta, jolla kielletään tosiasiallisesti pakkotyöllä, myös lasten pakkotyöllä, valmistettujen tuotteiden saattaminen EU:n markkinoille.

Kansainvälisiin toimiin liittyy myös tekstiilijätteen viennin haasteiden ratkaiseminen. Esimerkiksi uusista jätteiden siirtoja koskevista EU:n säännöistä annetun komission ehdotuksen mukaan tekstiilijätteen vienti OECD-maiden ulkopuolelle sallittaisiin vain tietyin kriteerein. Lisäksi komissio harkitsee erityisiä EU-tason kriteerejä jätteen ja tiettyjen käytettyjen tekstiilituotteiden erottamiseksi toisistaan, jotta EU:n ulkopuolelle vietäviä jätevirtoja ei voida väärin perustein ilmoittaa käytetyiksi tavaroiksi.

Kaiken kaikkiaan komissio korostaa, että tekstiilialan vihreä siirtymä edellyttää perustavanlaatuisia muutoksia koko arvoketjussa erityisesti lineaarisesta toimintamallista kiertotalouden toimintamalliin.
KYLLÄ!